

Vastineet Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksen julkisessa kuulemisessa saatuihin muistutuksiin

LLHall 13.05.2026 § 42
395/10.02.00/2025

Valmistelija Pesonen Ari Lapin liitto

Lapin liiton hallitus päätti 19.3.2026 Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksen lähetettäväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville. Vaihemaakuntakaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 25.3.-24.4.2026 välisen ajan. Yleisötilaisuus pidettiin 31.3.2026 Sodankylässä sekä tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etänä.

Muistutuksia saatiin yhteensä 7 kappaletta: Lupa- ja valvontavirastolta, Paliskuntain yhdistykseltä, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiriltä, Oraniemen ja Sattasniemen paliskunnilta sekä kaksi yksityistä muistutusta.

Muistutuksissa on nostettu esille mm, että

- aluevarausten tulee vastata Natura-arviointi- ja lausunntomenettelyjen mukaisia aluevarauksia
- ek-ma-aluetta tulisi rajata siten, että sillä osoitetaan ainoastaan kaivoshankkeen edellyttämät välttämättömät maanalaiset kaivostoiminnot
- alueen paliskunnilla on erilaiset näkemykset kaivokselle johtavista tieyhteyksistä
- yhteisvaikutukset poronhoitoon
- Sakatin kaivosaluetta maanalaisine toimintoineen ei voida osoittaa vaihemaakuntakaavassa Viiankiaavan Natura 2000-alueelle, koska luonnonsuojelulain 34 § ja 35 § sekä EU:n luonto- ja lintudirektiivit estävät Natura-arvojen heikentämisen
- Vaikutukset Sattasen kylän olosuhteisiin
- Haitalliset vaikutukset: maisema, äänimaisema ja melu, ilmanlaatu

Alustavissa vastineissa todetaan mm., että

- EK-1-aluetta pienennetään vastaamaan paremmin Natura-arvioinnissa esitettyä suunnitelmaa. Kun EK-1 aluetta pienennetään, niin EK-2-alue laajenee vastaavalle alueelle
- EK-2-alueen kaavamääräystä täsmennetään siten, että siitä poistetaan maanpäälliset teknisen huollon rakenteet, liikenneväylät ja -alueet sekä sallitaan maanalaiset yhdystunnelit ja tilat sekä maanpäälliset alueet haitallisten ympäristövaikutusten kuten melun ja maisemahaitan lieventämiseksi
- ek-ma-alue rajataan tiiviimmin
- valinta kaivoksen yhdystievaihtoehtojen välillä on tarkoitus tehdä osayleiskaavoituksen yhteydessä
- kaavan vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu kaavaselostuksessa sekä porotalousselvityksen päivityksessä ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu myös yhteisvaikutukset
- vaihemaakuntakaavan hyväksyminen ja hankkeen toteuttaminen vaatii LSL 39 §:n mukaisen valtioneuvoston yleisistunnon päätöksen. Valtioneuvosto voi yleisistunnossaan päättää, että suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä
- Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on turvattava se, etteivät hankkeen vaikutukset Sattasen kylään muodostu kohtuuttomiksi
- Kaava perustuu hankkeen YVA-menettelyn selvityksiin ja arviointityön tuloksiin sekä Natura-arvioinnin päivitystä ja vaihemaakuntakaavaa varten tehtyihin selvityksiin ja arviointeihin

Liitteenä vastineet Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksesta saatuihin muistutuksiin sekä niiden tiivistelmä.

Muistuksia ja alustavia vastineita käsiteltiin ohjausryhmässä 5.5.2026 (alustava muistiolounnos on toimitettu hallitukselle oheismateriaalina).

Asian hallituksessa esittelee suunnittelujohtaja Ari Pesonen ja suunnitteluarkkitehti Pirjo Pellikka Ramboll Oy:stä.

Lisätiedot: suunnittelujohtaja Ari Pesonen, ari.pesonen(at)lapinliitto.fi, puh 040-538 2257.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus hyväksyy liitteen mukaiset vastineet Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksesta saatuihin muistutuksiin

Päätös Keskustelun aikana Mikko Sipilä teki seuraavan muutosesityksen: "Esitän, että vastineessa Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piirin lausuntoon: "Viiankiaavan kaltaisella Natura-alueella kaivostoiminnan hyväksyttävyyttä edellyttää poikkeuksellisen vahvaa näyttöä siitä, ettei suojeluperusteisiin kohdistu heikentäviä vaikutuksia, ja jo pelkkä tieteellinen epävarmuus riittää estämään hankkeen etenemisen. Edellä mainituista syistä SLL Lapin piiri esittää, ettei kaavaa tule hyväksyä ehdotetussa muodossa ... Lisäksi piiri toteaa, että kaavan toteuttaminen edellyttäisi muutoksia soidensuojelua koskevaan lainsäädäntöön, mitä ei voida pitää hyväksyttävän lähtökohtana kaavoituksen etenemiselle." todetaan, että Lapin liitto jakaa näkemyksen ja keskeyttää vaihemaakuntakaavan valmistelun."

Anni Koivisto kannatti Sipilän muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä, koska oli tehty kannatettu muutosesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysmenettelyksi nimenhuutoäänestystä siten, että vs. maakuntajohtajan pohjaesitystä kannattavat äänestävät "JAA" ja Mikko Sipilän tekemää muutosesitystä kannattavat äänestävät "EI". Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritettussa äänestyksessä "JAA" -ääniä annettiin kymmenen (10) (Rainio, Kaarlela, Kaikkonen-Tiensuu, Koskenniemi, Pyhäjärvi, Salmijärvi, Seppänen, Sipilä, Tiitinen, Viitala) ja "EI" -ääniä viisi (5) (Ekorre, Hiltunen, Koivisto, Mällinen, Sipilä).

Puheenjohtaja totesi, että hallituksen päätökseksi äänin 10-5 tuli maakuntajohtajan päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Sara Seppänen liittyi kokoukseen klo 10.09 ja Anni Koivisto klo 10.16 asiakohdan käsittelyn aikana.